

Lausunnot	Yhteenveto sisältää 24.10.-29.12.2025 välillä jätetyt lausunnot sekä muistutukset. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä 3.11. - 5.12.2025. Maankäyttöosasto on laatinut vastineet.		
Palautteen antaja ja pvm	Tiivistetty asiasisältö	Vastine	Toimenpide
Uudenmaan ELY-keskus 17.12.2025	1. ELY-keskus huomauttaa, että kaavaehdotuksen pohjana toimiva luontoselvitys on toteutettu vuonna 2014. Kaavan vaikutusten arvioinnin pohjana oleva kuvaus kaava-alueen luonnosta on näin ollen yli 11 vuotta vanha. Tämä ei vastaa viimeaikaista oikeuskäytäntöä asemakaavojen laadinnassa vaadituista ajantasaisista luontotiedoista (mm. H5923/2021). ELY-keskuksen käsityksen mukaan kaava-alueen luonnossa ei ole todennäköisesti tapahtunut merkittäviä muutoksia luontoselvityksen teon jälkeen, mutta tämä ei poista vaatimusta perustaa asemakaavoitus ajantasaiseen selvitystietoon. Eri-tyisesti lepakkoselvityksen osalta jää epäselväksi sijaitseeko kaava-alueella lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. 2. Pohjavesivaikutuksia on käsitelty kaavaselostuksessa suppeasti ja perustiedot pohjavedestä puuttuvat. Kaavaselostusta on näiltä osin syytä täydentää. 3. Pohjaveden huomioimisesta on annettu määräyksiä yleismääräyksissä, mutta määräykset ovat suppeat. ELY-keskus katsoo, että selkeyden vuoksi pohjavesimääräys on syytä olla osa pohjavesialueen merkintää yleismääräyksen sijaan. Lisäksi pohjavesimääräyksen tulee koskea	1. Alueelle on laadittu uusi luontoselvitys kesällä 2026, joka ei muuta kaavaratkaisua. Luontoselvityksessä todetaan, että selvitysalueella ei havaittu lisääntymis- tai levähdys(päivehtimis)paikkoja. Selvitysalueen koillisosassa sijaitsee muutamia vanhoja neuvostoaikaisia betonirakennelmia ja -röykkiöitä, jotka voisivat olla potentiaalisia lepakoiden talvehtimispaikkoja. 2. Täydennetään kaavaselostusta pohjaveden osalta. 3. Tarkennetaan määräystä koskien pohjavettä. Yleinen määräys koskien hulevesiä muutetaan seuraavasti: Hulevesiä koskevat seuraavat määräykset:	2. Täydennetään kaavaselostusta tarpeellisin osin. 3. Tarkennetaan kaavamääräystä tarpeellisin osin. Lisätään yleinen määräys.

	koko kaava-alue, ei pelkästään AP-3 -alueita. ELY-keskus esittää pohjavesimääräyksen täydentämistä esimerkiksi seuraavanlaiseksi: <i>"Alue sijaitsee osittain tai kokonaan vedenhankintaa varten tärkeällä tai soveltuvalla pohjavesialueella, jolla ei sallita pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia toimenpiteitä. Alueella rakentamista ja muuta maankäyttöä saattavat rajoittaa ympäristönsuojelulain pohjaveden piläämiskielto sekä vesilain säädökset hankkeiden luvanvaraisuudesta.</i> <i>Rakennukset on perustettava niin, ettei rakentaminen vaikuta pohjaveden korkeuteen eikä virtauksiin.</i> <i>Maanalaiset kellarikerrokset ovat sallittuja, jos ne voidaan toteuttaa pohjaveden pintaa alentamatta, siten että rakentaminen toteutetaan vähintään kaksi metriä luotettavasti todetun pohjaveden pinnan yläpuolelle.</i> <i>Pohjavesialueella ei saa rakentaa energiakäyttöä. Lämmitysöljysäiliöt tulee sijoittaa suoja-altaaseen joko katoksen alle tai rakennuksen sisätiloihin. Suoja-altaan tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan lämmitysöljyn tilavuus. Alueella ei saa irrallaan säilyttää tai varastoida muita nestemäisiä polttoaineita eikä pohjavettä vaarantavia aineita.</i> <i>Pohjavesialueelle suunniteltujen muutos- ja korjaustöiden mahdollisista vaikutuksista pohjaveden laatuun on oltava yhteydessä joko rakennusvalvontaan tai kunnalliseen ympäristönsuojeluviranomaiseen.</i>	- Tiiviiden pintojen pinta-alat on pidettävä mahdollisimman pieninä. - Puhtaiksi luokiteltavat hulevedet tulee pyrkiä johtamaan ympäristöön uuden pohjaveden muodostamisen turvaamiseksi. - Muut kuin puhtaiksi luokiteltavat hulevedet on johdettava öljynerotinkaivon kautta pohjavesialueiden ulkopuolelle. Edellä mainitusta poiketen henkilöautoille tarkoitettujen teiden ja pysäköintialueiden hulevedet on asianmukaisen puhdistamisen jälkeen pyrittävä johtamaan ympäristöön. Hulevesien puhdistamisessa on käytettävä puhdistusmenetelmiä, jotka valtion vesilain valvontaviranomainen on hyväksynyt. - Rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää tontikohtainen hulevesien hallintasuunnitelma.	
--	---	---	--

	<i>Katu-/liikennealueet tulee suunnitella siten, että liikenteen mahdolliset haitat pohjaveden laadulle voidaan minimoida.</i> <i>Moottoriajoneuvojen ajo- ja vähintään viidelle ajoneuvolle osoitetut pysäköintialueet sekä jäteastian sijoituspaikat ja muut vastaavat tulee päällystää öljyä läpäisemättömällä pintamateriaalilla tai pohjavesisuojaus sisälvällä rakenteella. Määräys koskee myös kellaritiloja ja maanalaista pysäköintitilaa. Valumavedet tulee johtaa öljynerotuskaivojen, biosuodattimien tai muiden vastaavien rakenteiden kautta pohjavesialueen ulkopuolelle.</i> <i>Puhtaat hulevedet tulee imeyttää maaperään ja likaantuneet hulevedet johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle.</i> <i>Jätevedet tulee johtaa joko vesitiiviiseen umpisäiliöön tai muulla tavoin johtaa viemäriin. Jätevesiä ei saa imeyttää maahan."</i> 4. Täktomintie (maantie 11077) on asemakaavassa osoitettu katuna. Kaupungin tulee tehdä asemaakaavoitetulta osuudelta kadunpitopäätös ja toimittaa se Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle (1.1.2026 alkaen Uudenmaan elinvoimakemus) ja sopia mahdollisen katselmuksen pitämisestä. 5. Laaditun luettelon perusteella suunnittelualueen heterogeeninen rakennuskanta on tavanomaista, jolla ei ole suojelutavoitteita.	4. Merkitään tiedoksi. 5. Merkitään tiedoksi.	
--	--	---	--

Uudenmaan liitto 17.12.2025	Uudenmaan liitto ei anna lausuntoa.	Merkitään tiedoksi.	
Länsi-Uudenmaan museo 19.12.2025	1. Alueelta on laadittu rakennusinventoinnin lisäksi myös nykyisen rakennuskannan tyylipiirteitä kuvaava selvitys, joka on hyvä ja koostaa hyvin yhteen alueen rakentamisen piirteitä. Sitä on ilmeisesti käytetty myös rakennustapaohjeen tausta-aineistona. Rakennustapaohje on niin ikään ansiokas. Museo pitäisi kuitenkin parempana, että osa rakennustapaa koskevista sisällöistä mainittaisiin jo kaavamääräyksissä eikä ainoastaan rakennustapaohjeessa. Kaavamääräykset ovat sitovammat. Niin ollen museo esittää uudelleen, että esimerkiksi /s-merkinnän määräystekstiin lisätään maininta siitä, että uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen miljööseen ja maisemaan ja yhteen alueen olevan rakennuskannan kanssa, ja että olevaa rakennuskantaa koskevissa korjaus- ja muutostöissä tulee ottaa huomioon rakennusten alkuperäinen arkkitehtuuri ja niiden alkuperäistä ilmettä ja tyyliä tulee pyrkiä säilyttämään. Tähän voi lisätä, että avuksi on laadittu mainitut selvitykset. Rakennustapaohjeen sisällön osalta museo kiinnitti huomiota myös siihen, että rakennustapaohje ohjaa voimakkaasti punasävyiseen rakentamiseen. Tällä hetkellä alueella on kuitenkin paljon myös vaaleasävyistä rakentamista. Ohje on siten ristiriidassa nykytilanteen kanssa. Mikäli värytys koskee vain uudisrakentamista, asia olisi hyvä mai-	1. Lisätään yleisiin määräyksiin seuraava: Uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen miljööseen ja maisemaan ja yhteen alueen olevan rakennuskannan kanssa. Muilta osin rakentamistapaohje katsotaan riittäväksi. Tarkennetaan rakentamistapaohjetta siten, että siitä käy selkeämmin esille ero siitä, mitä halutaan uudisrakentamisen ja mitä olemassa olevien rakennusten korjauksen ja laajentamisen yhteydessä. Yleinen kaavamääräys koskien aitoja pidetään. Määräyksellä ohjataan sitä, minkälaisen aidan saa tehdä niin halutessaan. Lisätään kuitenkin rakentamistapaohjeeseen suositus, että pihat pidettäisiin aitaamisen sijaan avoimina.	1. Lisätään yleisiin määräyksiin seuraava: Uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen miljööseen ja maisemaan ja yhteen alueen olevan rakennuskannan kanssa. Tarkennetaan rakentamistapaohjetta rakentamisen osalta lausunnon mukaan. Lisätään rakentamistapaohjeeseen suositus koskien aitaamista.

	nita ohjeessa selvemmin. Toinen asia, johon huomio kiinnittyi, on piha-alueiden aitaamisohje, joka mainitaan sekä kaavan yleismääräyksissä että rakennustapaohjeessa. Tällä hetkellä alue on kuitenkin hyvin avoin eikä aitoja ole. Tonttien /piha-alueiden aitaaminen 1,2 metriä korkealla lautaaidalla tai 1,5 metriä korkealla pensasaidalla muuttaisi alueen luonnetta merkittävästi. Museo katsoo, että kaavassa tulisi mieluummin ohjata siihen suuntaan, että tontteja ei aidata ja alueelle ominainen mäntykangasmaasto ja sen avoin luonne säilyy. 2. Yleisesti voi todeta, että pääpiirteissään kaavaratkaisu mahdollistaa olevan miljöö ja rakennuskannan säilymisen, mitä museo pitää hyvänä. Kaavakartalla osoitetut uudisrakennusalojen paikat vaikuttavat miljööseen soveltuvilta. Muutaman tontin kohdalla rakennusala on kuitenkin osoitettu niin, että oleva rakennus jää rakennusalan ulkopuolelle. Mikäli on tarkoitus, että kaikki olevat rakennukset saa säilyttää, asia tulisi mahdollistaa kaavassa. Edelleen museo huomauttaa kaavassa osoitetusta kerrosluvusta II, joka poikkeaa alueen nykyisestä rakennustavasta. Alueen rakennukset ovat tällä hetkellä I- tai I½ -kerroksisia, mistä syystä voisi olla hyvä ohjeistaa rakentamista ainakin osittain edelleen samaan suuntaan, jotta myös alueen uudisrakentaminen sopeutuu varmemmin olevaan. 3. Kaavaselostuksen mukaan kaavaan on lisätty määräys puuston säilyttämisestä alueella.	2. Rakennusaloja suunnitellessa on otettu huomioon tonttien mahdollinen jakaminen, ja siksi osa rakennuksista on jäänyt rakennusalojen ulkopuolelle. Olemassa olevat asuinrakennukset ovat rakennusalojen sisäpuolella, lukuun ottamatta kiinteistöä 78-403-2-885, jossa rakennusalan piirtämisessä on huomioitu 4 metrin etäisyys kiinteistörajaan. Muutetaan kerrosluvuksi 1 2/3, mikä mahdollistaa myös I tai I ½, mutta ei II. 3. Kaavassa määrätään noudatettavan rakentamistapaohjetta, joten määräykset koskien puus-	2. Muutetaan kerrosluvuksi 1 2/3. 3. Korjataan kaavaselostusta koskien puuston säilyttämistä.
--	---	---	---

	Määräys kuitenkin puuttuu kaavamerkin- nöistä edelleen. Museo pitäisi erityisesti alueen mäntypuuston vuoksi erittäin tär- keänä, että jo kaavamääräyksissä määrä- tään tonteilla olevan mäntypuuston ja alu- een luonnontilaisen kasvillisuuden säilyttämi- seen. Rakennustapaohjeessa puustoa ja tonttipi- hojen käsittelyä koskeva ohjeistus tuodaan esiin erittäin kiitettävästi, mutta asiasta olisi hyvä olla lyhyt maininta jo kaavamääräyk- sissä, jotta asia tulee varmemmin huomatuksi. 4. Museo toteaa, että arkeologinen kulttuuripe- rintö on huomioitu kaavan suunnittelussa, kaa- vamerkinnoissa sekä kaavan selostuksessa riittä- vällä tavalla. Kohteeseen Malmhuggkärr kuulu- vat rakenteet sijoittuvat alueelle, joka on osoi- tettu lähivirkistysalueeksi (VL), tai kaava-alu- een ulkopuolelle. Kohteen alueelle ei ole osoi- tettu muuttuvaa maankäyttöä. Lisäksi kohtee- seen kuuluville rakenteille (alakohteille) on osoi- tettu suojelumerkintä s sekä juokseva nume- rointi. Kaavamerkinnälle osoitettu määräys kaa- vassa on oikein. Museo esittää kuiten- kin, että kohteen merkitsemisessä kaavakart- taan käytettäisiin Ympäristöministeriön asetuk- sen 311/2024 (Ympäristöministeriön ase- tus maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaava- määräysten ja kaavakohteiden esitysta- vasta) mukaista merkintää ark sekä juokse- vaa numerointia. Merkintä viittaa muuhun ar- keologiseen kohteeseen, joka on korvaa- massa termin muu kulttuuriperintökohde. Mer- kinnän selite on "muu arkeologinen	toa katsotaan riittäviksi, kun ne ovat rakenta- mistapaohjeessa. Korjataan kaavaselistusta kos- kien puuston säilyttämistä. 4. Koska kaava laaditaan MRL:n mukaisesti, nou- datetaan tässä kaavassa niitä maankäyttö- ja ra- kennuslain säännöksiä, jotka olivat voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.	
--	---	---	--

	kohde, joka ei ole muinaismuistolain nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös", ja kaavamääräys sama, joka on kaavakartassa osoitettu merkinnälle s.		
Caruna Oy 22.12.2025	Kaavamuutoksen myötä sähkönkäyttö alueella kasvaa, ja sen myötä alueelle on tarpeen toteuttaa uusia kaapelointeja. Mahdollisesti tarvittavat laite- ja johtosiirrot Caruna Oy:n sähköverkossa tehdään Carunan toimesta, ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Laitteiden ja johtojen siirron edellytys on, että niille järjestyy uusi pysyvä sijainti.	Merkitään tiedoksi.	
Hangan Vesi -liikelaitos 28.11.2025	1. Muutokset putkiverkostoon, joille pitäisi tehdä johtovaraus asemakaavaan lausunnon liitteen mukaisesti: 1. Vesiputket ja paineviemärit jatketaan tonttirajaa pitkin tontille 396 (liitännät kiinteistöille 851, 895 ja 396). 2. Vesiputket ja paineviemärit jatketaan pitkin Sarmaltietä (liitännät kiinteistöille 395 ja 851 päädyille). 3. Vesiputket kiinteistön 878 yli siirretään kiinteistön ulkopuolelle. Rasitteita pitäisi muodostaa edellä mainitusta muutoksista kohdasta kaksi (Sarmaltie). 2. Kaava-alue sijaitsee pohjavesialueella ja /pvmääräyksissä vaaditaan hulevesien johtamista yleiseen viemäriin, mutta toisaalta yleisissä määräyksissä edellytetään hulevesien imeytystä tonteilla. Hulevesiviemäröinnin rakentaminen alueelle ei ole tarkoituksenmukaista, joten luonnonmukainen hulevesien hallinta ja kuivatus (esim. olemassa olevat ojat) olisi syytä selvittää	1. Lisätään johtovaraus kaavakarttaan lausunnon liitteen mukaisesti. 2. Tarkennetaan hulevesiin liittyviä kaavamääräyksiä, kts. vastine Uudenmaan ELY-keskukselle. Lisätään kaavaselostukseen kuvaus olemassa olevista ojista.	1. Lisätään johtovaraus kaavakarttaan. 2. Tarkennetaan hulevesiin liittyviä kaavamääräyksiä. Lisätään kaavaselostukseen kuvaus olemassa olevista ojista.

	ja kuvata kaavaselostuksessa tarkemmin. Vesi-huoltolain mukaan hulevesien johtaminen jäte-vesiviemäriin on kielletty.		
Hangon kaupunki, tekninen lautakunta 10.12.2025	Rajakaari I toteuttaminen tuottaa merkittävät investointikustannukset ilman takaisinmaksukyvyyttä, sekä tulee jatkossa vaatimaan kunnossapitotekemistä, jolle ei ole nähtävissä vastaavassa määrin maksajia. Rajakaari I on investointi- ja kunnossapitotarpeineen kuntateknikan näkökulmasta erittäin kallis ja Hangon kaupungin taloutta kiristävä kaava-alue, jonka toteuttamiseen ei tämänhetkisen tiedon pohjalta ole useampaan vuoteen allokoitavissa investointirahaa.	Merkitään tiedoksi. Täktomintien pohjoispuolisten alueiden asemakaavoitus on mukana hyväksytyssä kaavoitusohjelmassa. Suunnittelualueelle kohdistuu rakentamispaineita, ja lisärakentaminen edellyttää alueen asemakaavoitusta	
Hangon kaupunki, rakennusvalvonta 11.12.2025	1. Kaavamerkinnässä AP-3 todetaan, että ”rakennuspaikalle saa rakentaa kaksi talousrakennusta”. Tästä huolimatta useille korttelien 1327 ja 1328 rakennuspaikoille on osoitettu useampia kuin kaksi talousrakennusten rakennusala. Kaavamerkintöjen ja kaavan tulisi olla yhtenäisiä ja johdonmukaisia eikä jättää epäselväksi, mitä rakennuspaikalle saa rakentaa. 2. Yleisissä määräyksissä todetaan, että ”ajoneuvoliikenteelle tarkoitettut liikenneväylät ja pysäköintialueet on päällystettävä vettä läpäisemättömällä materiaalilla. Sadevedet tulee näiltä alueilta johtaa yleiseen sadevesiviemäriin tai pohjavesialueen ulkopuolelle”. Koska alueella ei ole hulevesiviemäriä, tämä tarkoittaa, että vaatimusta on yksittäisten kiinteistönomistajien mahdollonta täyttää. Lisäksi piha-alueiden toteutusta	1. Rakennusaloja suunnitellessa on otettu huomioon tonttien mahdollinen jakaminen. 2. Tarkennetaan hulevesiin liittyviä kaavamääräyksiä, kts. vastine Uudenmaan ELY-keskukselle.	2. Tarkennetaan hulevesiin liittyviä kaavamääräyksiä.

	ei tulisi ohjata siten, että kannustetaan vettä läpäisemättömien pintojen rakentamiseen, kun tavoitteena on, että hulevedet käsitellään mahdollisimman pitkälle syntypaikallaan. Tämä tonttikohtainen ratkaisu riittävine viivytyksineen mainitaan myös alempana yleisissä määräyksissä vaatimuksena. 3. Suuri osa jo olemassa olevista talousrakennuksista ei ole otettu huomioon asemakaavan sitovissa rakennusaloissa.	3. Rakennusaloja suunnitellessa on otettu huomioon tonttien mahdollinen jakaminen, ja siksi osa rakennuksista on jäänyt rakennusalojen ulkopuolelle.	
Hangon kaupunki, ympäristönsuojelu 23.12.2025	1. Pohjavesiä koskien kaavamääräyksiä tulisi tarkentaa seuraavasti: • Alue sijaitsee osittain tai kokonaan vedenhankintaa varten tärkeällä tai soveltuvalla pohjavesialueella, jolla ei sallita pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia toimenpiteitä. Alueella rakentamista ja muuta maankäyttöä saattavat rajoittaa ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto, sekä vesilain säädökset hankkeiden luvanvaraisuudesta. • Pohjavesialueella ei saa rakentaa energiakaivoja tai ”suunniteltaessa maa- ja kalliolämpöjärjestelmää pohjavesialueelle, tulee osoittaa järjestelmän haitattomuus pohjavedelle”. 2. Kaavaehdotuksen asuinpientalojen kortteli-alue-merkintä (AP-3) ei ole yhtenäinen kieliversioissa. Suomenkielisestä versiosta puuttuu tieto, että kortteli-alue sijaitsee pohjavesialueella. Myös toteamus, että ympäristö säilytetään tällä	1. Tarkennetaan kaavamääräyksiä koskien pohjavesiä kts. vastine Uudenmaan ELY-keskukselle. 2. Kaavamääräyksestä on tarkoituksella poistettu lauseet koskien pohjavesialuetta sekä ympäristön säilyttämistä, sillä niille on merkinnät erikseen. Lauseet ovat epähuomiossa jääneet ruotsinkieliseen versioon, ja ne poistetaan siitä.	1. Tarkennetaan kaavamääräyksiä koskien pohjavesiä. 2. Korjataan ruotsinkielinen AP-3 vastaamaan suomenkielistä kaavamääräystä.

	alueella, puuttuu. Nämä tiedot ovat jääneet pois luonnosvaiheen jälkeen ja tulisi lisätä kaavamerkintään uudelleen. 3. Kaava-alueen hulevesien määräykset ovat osittain ristiriitaiset: • Yleismääräyksissä määrätään viivyttämään hulevesiä tontilla ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään (tarkoitetaanko tällä ojia, kun sadevesiviemäreitä ei kaava-alueella ole?). Kaavaselostuksen mukaan (s.22) hulevedet kuitenkin imeytetään tontilla. Puh- taat hulevedet (kuten rakennuksien katoilta muodostuva) on syytä imeyttää pohjaveden muodostumisen takamiseksi. Eli hulevesien viivytys tulee ensisijaisesti järjestää omalla tontilla. Voidaan myös lisätä, että puusto ja luontoarvot tulee ottaa huomioon hulevesien käsittelyä suunniteltaessa. • Yleismääräyksessä on sadevedet ajoneuvoliikenteen alueilta määrätty johdettavan yleiseen sadevesiviemäriin (jota ei ole Rajakaarella, eikä ole esitetty rakennettavaksi vesihuoltosuunnitelmassakaan, lähin sadevesiviemäri löytyy Rajatieltä) tai pohjavesialueen ulkopuolelle. ○ Viime lausuntokierroksella vastineessa on kirjattu, että olemassa olevat ojat selvitetään ja kuvataan kaavaselostuksessa, näitä tietoja ei kuitenkaan ole esitetty kaava-aineistossa.	3. Tarkennetaan kaavamääräystä koskien hulevesiä, kts. vastine Uudenmaan ELY-keskukselle. Lisätään kaavaselostukseen kuvaus olemassa olevista ojista.	3. Tarkennetaan kaavamääräystä koskien hulevesiä. Lisätään kaavaselostukseen kuvaus olemassa olevista ojista.
--	---	--	--

	4. Puuston säilyttämisestä kiinteistöillä ei ole erillistä määräystä, vaikka niin lukee kaavaselostuksessa. - Määräys puuston säilyttämisestä esiintyi kaavaluonnoksessa ja tulisi lisätä uudelleen. Tällä tavalla huomioidaan ekologisen käytävän säilyminen mm. lepakoita varten. Selostuksessa on suosituksia puuston säilyttämisestä viherkäytävänä lepakoita varten. Rakennustapaohjeistuksessa on esitetty hyväkuntoisten ja vanhojen puuyksilöiden säilyttämistä, edellyttäen niiden puiden runkojen ja juuristojen suojaamista rakennusvaiheen ajaksi. - Kaava-alueen s-merkintä (alue, jolla ympäristö säilytetään) tulisi tarkentaa kuten kaavaluonnoksen vastineessa todetaan. 5. Luonnosvaiheen jälkeen kaava-alueelle lisätty virkistysalue sijaitsee myös pohjavesialueella. Pv-merkintä tulisi lisätä tähän kohtaan kaavakarttaan (VL/pv/s).	4. Kaavassa määrätään noudatettavan rakentamistapaohjetta, joten määräykset koskien puustoa katsotaan riittäviksi, kun ne ovat rakentamistapaohjeessa. Korjataan kaavaselostusta koskien puuston säilyttämistä. 5. Lisätään pv-merkintä VL-aluevarauksen yhteyteen kaavakarttaan.	4. Korjataan kaavaselostusta koskien puuston säilyttämistä. 5. Lisätään pv-merkintä VL-aluevarauksen yhteyteen kaavakarttaan.
Hangon kaupunki, nuorisoraati 15.12.2025	Nuorisoraati puoltaa asemakaavan hyväksymistä. Koetaan erittäin positiiviseksi asiaksi Täkтомista kulkeville oppilaille. Pyörätien rakentaminen olisi ensiarvoisen tärkeää.	Merkitään tiedoksi.	
Hangon ympäristöyhdistys ry 28.12.2025	1. Rakentamistapaohjeessa ei näy selityksen mainintoja puitten säilyttämisestä yleisesti, eikä niitä näy kaavakartan selityksissä. Mistä löytyy	1. Kaavassa määrätään noudatettavan rakentamistapaohjetta, joten määräykset koskien puus-	1. Korjataan kaavaselostusta koskien puuston säilyttämistä.

	määräys puuston säilyttämisestä alueella? Rakentamistapaohjeessa täytyisi selvästi määrittää miten paljon puita tontilta saa kaataa/ täytyy jättää ja miten paljon leikattavaa nurmikkoa saa olla. Muoviset ruohomatot tulee kieltää. 2. Kun asemakaava kevyen liikenteen väylän varauksineen on hyväksytty, tulisi kiireellisesti ryhtyä toimeen väylän toteuttamiseksi. 3. On ilmennyt, että mikäli Rajakaaren liittymä Täktomintielle suljetaan, se hankaloittaa Hangan oppaiden linja-auto-opastuksia. He ajavat bussilla Täktomin neuvostomonumentin ohi ja kertovat paikasta. He eivät voi pysähtyä Rajatien isolle parkkipaikalle, koska usealle asiakkaalle on liian pitkä matka kävellä sieltä neuvostomontille ja takaisin. Siitä syystä busi kääntyy Rajakaarelle ja sieltä takaisin kaupungin suuntaan. 4. Kaavaslostuksen oikeinkirjoitusvirhe: Perusja tunnistetiedot 1.1. Kaava-alueen sijainti: ...Alue käsittää Täktomintien, Rajatien ja Sammaltien välisiä alueita, osan Täktomintiestä, sekä hautausmaa-alueen Täktomintien pohjoispuolella...	toa katsotaan riittäviksi, kun ne ovat rakentamistapaohjeessa. Korjataan kaavaslostusta koskien puuston säilyttämistä. 2. Merkitään tiedoksi. Kävelyn ja pyöräilyn väylän lopullinen toteutus ratkaistaan katusuunnitelmassa. 3. Rajakaaren liittymä Täktomintielle suljetaan autoliikenteeltä liikenneturvallisuuksista. Lisäksi sulkemisella rauhoitetaan Rajakaaren liikennettä. 4. Korjataan kirjoitusvirhe kaikkiin dokumentteihin.	4. Korjataan kirjoitusvirhe.
Muistutus 1 12.10.2025	VL/s -alueen osalta tulisi tarkastella eteläisen osan (viherkäytävä) mahdollista sijoittumista johonkin toiseen kohtaan, jotta nyt suunnitellusta kohdasta ei tarvitse pakkolunastaa osaa kiinteistöstä viheralueeksi. Jos kaava toteutetaan suunnitellusti, pakkolunastus rajoittaa tontin hyötykäyttöä, josta seuraa myös taloudellista menetystä.	Viherkäytävän mahdollista sijoittumista muualle on tarkasteltu. Viherkäytävää käytetään nykyisellään ratsastukseen. Tekninen lautakunta on kokouksessaan 21.5.2025 § 60 ehdottanut Täktomintien eteläpuolelle virallista ratsastusreittiä. Viherkäytäväyhteys toimii luontevana osana tuota ratsastusreittiä.	

Muistutus 2 25.11.2025	Kiinteistöltä 78-403-2-848 tulee säilyttää liittymä Täktomintielle.	Kaavaehdotuksessa liittymä on suunniteltu säilytettäväksi.	
Muistutus 3 1.12.2025	1. Kiinteistön 78-403-1-8 kohdalla korttelin, korttelin osan ja alueen raja kulkee kiinteistön kautta. Rajan sijainti tulee tarkistaa, sekä selvittää mitä tämä merkitsee kiinteistön omistajan kannalta. 2. Tulee tarkistaa, onko 3 metriä kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva oikeassa kohdassa.	Kiinteistöllä on tarkoitus vaihtaa maaosuuksia päittäin. Kiinteistö sisällytetään mukaan kaavaan.	Kiinteistö ja sen välitön lähiympäristö sisällytetään mukaan kaavaan.
Muistutus 4 4.12.2025	Kaavaehdotuksesta puuttuu aluevaraus kevyen liikenteen väylää varten.	Kävelyn ja pyöräilyn väylän lopullinen toteutus ratkaistaan katusuunnitelmassa.	